

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของปวงชนชาวไทย

สุภารัตน์ สุดสมบูรณ์¹ กัณตภณ หนูทองแก้ว² สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา³

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภท ระบบ และหลักการสำคัญของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยทั้ง 27 ครั้งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ใช้ระบบการเลือกตั้งที่หลากหลาย และมีหลักการสำคัญในการเลือกตั้ง ได้แก่ (1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (3) หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม (4) หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป และ (6) หลักการลงคะแนนลับ 2) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกระบวนการให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร มีการกำหนดจำนวน ที่มา เขตเลือกตั้ง และวิธีการเลือกตั้ง โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาของการเลือกตั้งในสังคมไทย คือ ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ปัญหาทุจริตการเลือกตั้ง ปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้ง และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ (1) ด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร (2) ด้านการหาเสียงของพรรคการเมือง (3) ด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง (4) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร (5) ด้านผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร และ (6) ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ

คำสำคัญ: การเลือกตั้ง; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร; สภาผู้แทนราษฎร

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช เลขที่ 128 หมู่ 6 ถนนนครศรี-ร้อนพิบูลย์ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม นครศรีธรรมราช 80000, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: sudsomboon.pao1208@gmail.com

^{2,3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

Election of Members of the House of Representatives of Thai people

Sudarat Sudsomboon¹ Kantaphon Nuthongkaew² Sitthipong Sitthiphataraprabha³

Abstract

This academic article aims to analyze the types, systems, and main principles of elections; Election of members of the House of Representatives, and Factors affecting the decision to elect members of the House of Representatives. as a framework for analysis.

Finding are as follows: 1) All 27 elections for members of the House of Representatives in Thailand were general elections. Use a variety of electoral systems. And there are important principles in the election, including : (1) the principle of freedom of elections, (2) the principle of periodic elections, (3) the principle of fair and clean elections, (4) the principle of equal exercise of voting rights, (5) the principle of voting in general, and (6) Principles of secret voting. 2) Election of members of the House of Representatives It is a process for the people to exercise their rights to choose their own representatives to act on their behalf in the House of Representatives. Determination of numbers, sources, electoral districts, and methods of election. specified in the constitution and related laws As for the problem of elections in Thai society, it is the problem of buying and selling votes. Election corruption problems of dividing electoral districts and 3) Factors that affect the decision to elect members of the House of Representatives include (1) the campaigning policies of the candidates (2) the campaigning of political parties (3) the characteristics of the candidates (4) the characteristics of the political parties (5) the aspects Past performance of the applicant and (6) benefits or returns received.

Keywords: Election; Members of the House of Representatives; House of Representatives

Type of Article: Academic Article

¹ Doctor of Political Science Program, Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University
128 Moo 6 Nakhon Si Thammarat-Ron Phibun Road, Na Phru Subdistrict, Phra Phrom District,
Nakhon Si Thammarat 80000, Thailand

Corresponding Author Email: sudsomboon.pao1208@gmail.com

^{2,3} Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Srithammasokara Campus

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน เพราะเป็นระบอบการปกครองที่ยอมรับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศอย่างทั่วถึง และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง แต่ในทางปฏิบัติประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้าไปร่วมปกครองประเทศได้ทั้งหมด จึงต้องใช้วิธีเลือกตัวแทนเข้าไปดำเนินการแทน เพราะการเลือกตั้ง เป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคคลผู้ที่จะเข้าไปทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน การเลือกตั้ง จึงเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นประชาธิปไตยเพราะ เป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ผู้ที่ตนเองเลือกเข้าไปใช้อำนาจแทนตนในการทำหน้าที่ที่จะสะท้อนปัญหาถึงกับรัฐบาลให้บริหารจัดการประเทศตรงกับความต้องการของประชาชน (Thaniwat, 2019) และถูกนำมาใช้ในหลายประเทศทั่วโลก แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งระบบหรือวิธีการในการเลือกตั้งของแต่ละประเทศต่างมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปตามบริบททางการเมืองและสังคมในแต่ละประเทศนั้น ๆ สำหรับการเลือกตั้งในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2476 และในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 2 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (7) ว่า บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ (Royalgazette, 2017)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเลือกตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติคือการออกกฎหมายต่าง ๆ ในการปกครองประเทศ และเลือกสรรบุคคลจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นผู้นำคณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศอย่างเสมอภาค สำหรับประเทศไทย ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เป็นการทั่วไป มาแล้วจำนวน 26 ครั้ง โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีทั้งการเลือกตั้งทางอ้อมและทางตรง การเลือกตั้งทางอ้อมมีขึ้นเพียงครั้งเดียว ได้แก่ การเลือกตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 นอกจากนี้จากประวัติศาสตร์การเลือกตั้งของไทย พบว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ในแต่ละครั้ง เกิดจากสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบวาระดำรงตำแหน่ง (3 ครั้ง) การยุบสภาผู้แทนราษฎร (13 ครั้ง) และ การยึดอำนาจหรือรัฐประหาร กรณีนี้จะประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเดิมและทำการร่างฉบับใหม่ขึ้น เมื่อรัฐธรรมนูญใหม่มีผลใช้บังคับแล้ว จึงกำหนดให้จัดการเลือกตั้งขึ้น (10 ครั้ง) (Thongying, 2021) และครั้งที่ 27 จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป สาเหตุจากการยุบสภาของรัฐบาลชุดที่ 25 โดยจัดให้มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวน 500 คน มาจากแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน และ แบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน (Office of the Election Commission, 2023) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องลงคะแนนโดยใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ เพื่อเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและพรรคการเมืองที่ตนต้องการ และจากศึกษาพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้กับคนที่ใช่ พรรคที่ชอบ ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายของพรรคการเมือง ผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

หรือของพรรคการเมืองที่สังกัด เป็นต้น มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด จำนวน 39,293,867 คน คิดเป็นร้อยละ 75.22 ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 52 กว่าล้านคน (Office of the Election Commission, 2023) โดยภาพรวมถือได้ว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้มีความหมายมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการเลือกตั้งมักจะมีปัญหาเดิม ๆ ทุกครั้ง คือ ปัญหาทุจริตการเลือกตั้ง ปัญหาซื้อสิทธิขายเสียง และสำหรับการเลือกตั้งครั้งล่าสุดยังพบปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งอีกด้วย (Direkwutthikul, 2023)

จากประเด็นข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชนใช้สิทธิของตนเองเข้าไปเลือกตัวแทนของตนเองเพื่อทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะของไทยมีมาอย่างยาวนานแต่ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาโดยตลอด ดังนั้นทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ตั้งแต่การมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เข้าร่วมเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้มีตัวแทนที่มีคุณภาพในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นิยามการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่แสดงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนด้วยการเลือกผู้แทนที่มีความคิด ความเห็น นโยบาย และอุดมการณ์ที่คล้ายคลึงกับตนมากที่สุดให้เข้าไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดแทนตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ (Panikabutr, 2005; Serirangsan, 2005; Thanaboonyawat, 2021; Trimas, 2002) โดยการเลือกตั้งมีความสำคัญเพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหาแต่งตั้งผู้ที่จะเข้าไปใช้อำนาจแทนตนของประชาชน เป็นการแสดงออกถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ซึ่งเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนในการใช้อำนาจรัฐโดยตรง แต่ประชาชนผู้ซึ่งทรงอำนาจแห่งรัฐให้ความยินยอมผู้แทนของตนใช้อำนาจรัฐได้ตามระยะเวลาหรือตามวาระที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งจึงมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้น นับว่าเป็นเงื่อนไขขั้นพื้นฐานประการสำคัญอันจะขาดเสียมิได้ เพราะมีผลทำให้อำนาจอธิปไตยมีความชอบธรรม โดยประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน จะแสดงเจตนาออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และคะแนนเสียงดังกล่าวจะได้รับการนับเพื่อนำมาคำนวณให้ได้ผลว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้เข้าไปใช้อำนาจแทนประชาชน

ดังนั้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ไม่อาจจะขาดได้ เพราะการที่ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเลือกตัวแทนตนให้ไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครองประเทศหรือปกครองท้องถิ่น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยสะอาดบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการให้อำนาจสินจ้างหรือบังคับขู่เข็ญผู้มีสิทธิเลือกตั้งและยังต้อง เปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิสระในการใช้สิทธิของตนเอง

ประเภท รูปแบบ และ หลักการสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหาแต่งตั้ง ผู้ที่จะเข้าไปใช้อำนาจแทนตนของประชาชน เป็นการแสดงออกถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบบมีผู้แทน ซึ่งเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน ซึ่งการเลือกตั้งนั้นแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (Phongsri, 2018) คือ (1) การเลือกตั้งทั่วไป (2) การเลือกตั้งเพิ่มเติม (3) การเลือกตั้งซ่อม และ (4) การเลือกตั้งซ้ำ ในขณะเดียวกัน ระบบการเลือกตั้ง เป็นอีกประเด็นที่มีการพูดถึงกันเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันมีการนำเสนอไว้หลากหลายรูปแบบเพื่อใช้เป็นวิธีการในการคัดสรรผู้ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งสาธารณะโดยการแข่งขัน (Freedom House, 2004) ซึ่งอาจจะแบ่งระบบการเลือกตั้งเป็น 4 รูปแบบ คือ (1) ระบบพหุนิยม (plurality systems) (2) ระบบเสียงข้างมาก (majority systems) (3) ระบบสัดส่วน (proportional representation systems) และ (4) ระบบผสม (mixed systems) (Birch, 2001) ส่วนหลักการพื้นฐานของการเลือกตั้งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย สรุปได้ว่าหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (Wongsawatkul, 2014) (1) หลักการเลือกตั้งโดยตรง (2) หลักการเลือกตั้งโดยทั่วไป (3) หลักการเลือกตั้งโดยเสรี (4) หลักการเลือกตั้งโดยเสมอภาค และ (5) หลักการเลือกตั้งโดยลับ

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

Wongput (1996) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในทางปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ Kaewpradap (2003) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการ และเหตุผล วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลายทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Baiyam (2002) ยังกล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการสร้างทางเลือก การดำเนินการใด ๆ ใดหลาย ๆ ทางเลือก แล้วพิจารณาตรวจสอบประเมินผลทางเลือกเหล่านั้น เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อนำไปดำเนินการ

กรอบในการวิเคราะห์

ความสำคัญของการเลือกตั้งของไทย

“การเลือกตั้ง” ถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งหรือสัญลักษณ์อันดับแรกที่ยบ่งบอกถึงระบบการปกครองของแต่ละประเทศในโลก โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับประเทศไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 2 บัญญัติว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พระมหากษัตริย์ ยังทรงมีฐานะเป็นพระประมุขของประเทศและทรงใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ ประกอบด้วยทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางสถาบันรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล (King Prajadhipok's Institute, 2023)

ดังนั้น การเลือกตั้งในประเทศไทย เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศไทยทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ในระดับชาติมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และอาจรวมถึงสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนโดยใช้ระบบแบ่งเขตคะแนนสูงสุดและระบบบัญชีรายชื่อ และการเลือกตั้งของไทยมีหลักการสำคัญได้แก่ หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หลักการออกเสียงโดยทั่วไป และ หลักการลงคะแนนลับ นอกจากนี้การเลือกตั้งยังมีความสำคัญต่อการปกครอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 50 (7) จึงบัญญัติไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย

การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยให้มีสิทธิมีเสียงในการปกครองตนเอง โดยเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เป็นการทั่วไป รวมทั้งสิ้นจำนวน 26 ครั้ง (ไม่นับการเลือกตั้งเพิ่มเติมในปี 2489 และ 2492) จากประวัติศาสตร์การเลือกตั้ง พบว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ในแต่ละครั้งเกิดจาก สาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรครบวาระดำรงตำแหน่ง (3 ครั้ง) การยุบสภาผู้แทนราษฎร (13 ครั้ง) และ การยึดอำนาจหรือรัฐประหาร (Thongying, 2021) และจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยที่ผ่านมา พบว่าเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งมีทั้งการเลือกตั้งทางอ้อมและทางตรง การเลือกตั้งทางอ้อมมีขึ้นเพียงครั้งเดียว ได้แก่ การเลือกตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 ส่วนการเลือกตั้ง ตั้งแต่ครั้งที่ 2-27 เป็นการเลือกตั้งทางตรงทั้งสิ้น โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือก ส.ส. โดยตรงด้วยตนเอง ไม่ต้องกระทำผ่านบุคคลใด ส่วนระบบการเลือกตั้งที่ผ่านมาในการเมืองไทย พบว่ามีหลายระบบ ประกอบด้วย (1) ใช้การเลือกตั้งหนึ่งเขตหลายคนโดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง รวมจำนวน 6 ครั้ง (2) ใช้การเลือกตั้งแบบเขต ๆ ละคน รวมจำนวน 3 ครั้ง (3) ใช้การเลือกตั้งแบบเขต ๆ ละจำนวน 1-3 คน รวมจำนวน 10 ครั้ง และ (4) ใช้การเลือกตั้งแบบผสมระหว่างเขตกับสัดส่วน รวมจำนวน 6 ครั้ง (Sawasdee, 2018)

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566 เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยครั้งที่ 27 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 หลังจากที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไทยชุดที่ 25 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2566 ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม (mixed systems) คือ แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ โดยมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน แบ่งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 เกิดปรากฏการณ์ใหม่ในสังคมการเมืองไทย เพราะ “พรรคก้าวไกล” ซึ่งถือว่าเป็นพรรคการเมืองใหม่ในบริบทการเมืองของไทย ชนะการเลือกตั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทุกเขต และจังหวัดใหญ่ ๆ อีกหลายจังหวัด แบบแลนด์สไลด์ ส่งผลให้พรรคก้าวไกล มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อ รวมกันจำนวน 151 คน (Thai PBS, 2023) ซึ่งเป็นการเลือกตั้งที่คนรุ่นใหม่ที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะแต่กลุ่มที่จะได้ใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกเท่านั้น

แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น พรการการเมืองใหม่ นักการเมืองรุ่นใหม่ บุคลิกภาพของหัวหน้าพรการเมือง การรณรงค์หาเสียงรูปแบบใหม่ ๆ นโยบายหาเสียงที่แปลกใหม่ และบางนโยบายยังไม่เคยมีพรการเมืองใด นำเสนอมาก่อน เป็นต้น (Phiphatsuriya, 2024)

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากข้อค้นพบของ Chansongpol, Rojanadit, Chainit, Tripaiboon, and Buapetch (2023); Chomphoo, Phratheppariyattimethi and Opsin (2023); Kobngen and Piriyawattana (2023); Phongsri (2018); Pordkhor (2022); Riengpakdee (2022); Sihabunlee (2023); Sonchaeng (2018); Sornsurat and Promvek (2021); Thurabut and Wittayanan (2018); Yeesunyemklin, Thungsap, Smerjai, and Dokchan (2024) แสดงการสังเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1

การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	1. Yeesunyemklin et al. (2024)	2. Chansongpol et al. (2023)	3. Kobngen and Piriyawattana (2023)	4. Sihabunlee (2023)	5. Prodchor (2022)	6. Riengpakdee (2022)	7. Chomphoo et al. (2023)	8. Thurabut and Wittayanan (2018)	9. Sornsurat and Promvek (2021)	10. Sonchaeng (2018)	11. Phongsri (2018)	ความถี่
1. ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง	✓	✓										2
2. ด้านการหาเสียงของพรการเมือง	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	9
3. ด้านการบริหารจัดการ	✓											1
4. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	8
5. ด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
6. ด้านผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร	✓	✓				✓						3
7. ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ		✓		✓				✓				3
8. ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลผู้นำพรการเมือง		✓										1
9. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน			✓									1
10. ด้านการเลือกตั้ง			✓									1

ตาราง 1

การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	1. Yeesunyemklin et al. (2024)	2. Chansongpol et al. (2023)	3. Kobngen and Piriawattana (2023)	4. Sihabunlee (2023)	5. Prodkhor (2022)	6. Riengpakdee (2022)	7. Chomphoo et al. (2023)	8. Thurabut and Wittayanan (2018)	9. Somsurat and Promvek (2021)	10. Sonchaeng (2018)	11. Phongsri (2018)	ความถี่
11. ด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
12. ด้านบริจาตรัษฎีสินแก่สาธารณะ				✓								1
13. ด้านระบบอุปถัมภ์และความเป็นเครือญาติ				✓				✓				2
14. ด้านกลโกง				✓								1
15. ด้านบริบททางการเมือง				✓	✓							2
รวม	6	6	5	9	5	4	4	4	4	4	4	54

ผลของการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (theoretical framework) ที่ได้จากการสังเคราะห์มีจำนวน 15 ปัจจัย แต่หากพิจารณาจากความถี่มากที่สุด 4 อันดับแรก จะประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร (ความถี่ 10) ปัจจัยด้านการหาเสียงของพรรคการเมือง (ความถี่ 9) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง (ความถี่ 9) และ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร (ความถี่ 8) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสอดคล้องกับปรากฏการณ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ 27 เป็นอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษา ได้ข้อสรุปว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งใช้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนของตนเองไปทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยนั้น เกิดขึ้นหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้เพียง 1 ปี จนถึงครั้งล่าสุด (14 พฤษภาคม 2566) รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 ครั้ง โดยการเลือกตั้งทั้งจำนวน 27 ครั้ง มีสาเหตุมาจากสภาผู้แทนราษฎรครบวาระดำรงตำแหน่ง การยุบสภาผู้แทนราษฎร และการยึดอำนาจหรือรัฐประหาร ซึ่งทั้ง จำนวน

27 ครั้งนั้น เป็นการเลือกตั้งทางอ้อมเพียงครั้งเดียว คือ การเลือกตั้งครั้งแรก ส่วนการเลือกตั้งครั้งที่ 2-27 เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั้งหมด ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยการเลือกตั้งในสังคมไทยมีหลักการสำคัญซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ 6 ประการ อันได้แก่ (Sonchaeng, 2018) (1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง เป็นการให้อิสระต่อการเลือกตั้งโดยประชาชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกใคร หรือพรรคการเมืองใดก็ได้ (2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา โดยการเลือกตั้งนั้นจะต้องมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไว้ เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งทุก 4 ปี หรือ 5 ปี เป็นต้น (3) หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ไม่มี คดโกง หรือใช้อิทธิพล เงินทอง หรืออำนาจหน้าที่ในการบังคับซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเองและหมู่คณะ (4) หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเสมอภาค เป็นการให้สิทธิแก่ประชาชนโดยไม่มีการกีดกันหรือ จำกัดสิทธิบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ (5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป เป็นการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองโดยทั่วไป เช่น เด็กเยาวชนที่อายุยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ บุคคลวิกลจริตหรือมีจิตบกพร่อง เป็นต้น และ (6) หลักการลงคะแนนลับ จะเป็นการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนถือเป็นสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด สิทธินี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องโดยการลงคะแนนลับ ผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกว่าตนเลือกใคร

หากพิจารณาตามหลักการเลือกตั้งในสังคมไทย พบว่า หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ยังเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขในสังคมไทย โดยเฉพาะการซื้อเสียงขายสิทธิ เพราะเป็นพฤติกรรมการทุจริตเลือกตั้งโดยใช้เงินแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซื้อเสียง หรือการเสนอสิ่งตอบแทนในรูปผลประโยชน์ หรือทรัพย์สินต่าง ๆ หรืออาจเป็นการสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินสิ่งตอบแทนแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ลงคะแนน หรืองดเว้นการลงคะแนนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดหรือพรรคการเมืองใดในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งมีหลายวิธีแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งการซื้อผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือซื้อคู่แข่ง โดยการที่ผู้สมัครเสนอเงื่อนไขต่าง ๆ แก่คู่แข่งเพื่อให้ลงสมัครแข่งขันกับตน การซื้อบุคคลที่มีอิทธิพลหรือมีความนิยมในหมู่ชาวบ้านรวมทั้งครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ หรือผู้นำชุมชน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น ๆ ลงคะแนนเสียงให้แก่ตน จึงถือว่าได้ว่า การซื้อสิทธิขายเสียงถือว่าเป็นสิ่งที่กีดขวางความสำเร็จ เหนียวรัง และบ่อนทำลายการพัฒนากระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างใหญ่หลวง ดังนั้นควรมีแนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เช่น (1) ควรให้การศึกษาแก่ประชาชน ตั้งแต่ชั้นเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เกี่ยวกับโทษของการซื้อเสียง การต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง (2) ควรปลูกจิตสำนึกประชาชน ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้เลือกคนดี มีคุณธรรม มีผลงาน เหมาะสมเป็นผู้แทนของตน ควรรณรงค์ป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง (3) ควรยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เพื่อให้ประชาชนมีรายได้มีฐานะทางสังคมให้ก้าวไปสู่การเป็นคนชั้นกลาง ให้มีสัดส่วนมากกว่าชนชั้นล่าง ซึ่งชนชั้นกลางจะเน้นเกียรติ ศักดิ์ศรี และคุณค่า มากกว่าการมีเงินที่ได้โดยผิดกฎหมายของสังคม (4) คณะกรรมการการเลือกตั้งระดับจังหวัด ควรจะลงพื้นที่เพื่อให้นโยบายและอบรม กต. อำเภอกต. หมู่บ้าน เรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง ควรหาวิธีป้องกันและแก้ไข และ (5) การออกกฎหมายลงโทษ ผู้ขายเสียงและเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้หนักยิ่งขึ้น

ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2566 นับเป็นครั้งที่ 27 เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติที่เกิดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ และเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทุกจังหวัดในวันเดียวกันทั่วประเทศ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 หลังจากที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไทย

ชุดที่ 25 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2566 โดยได้กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน 400 ที่นั่ง และ แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 ที่นั่ง ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะต้องลงคะแนนโดยใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ เพื่อเลือก ส.ส. แบบแบ่งเขตและพรรคการเมืองที่ตนต้องการ ต่างจากระบบก่อนหน้าที่ผู้มีสิทธิ์แต่ละคนลงคะแนนเสียงเพียงครั้งเดียวเพื่อเลือก ส.ส. ทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์โดยพรรคการเมืองขนาดเล็ก เนื่องจากระบบนี้จะทำให้พรรคดังกล่าวได้ที่นั่งในสภายากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน และจากการเปลี่ยนระบบเลือกตั้งดังกล่าว ทำให้พรรคขนาดเล็กเสียเปรียบในสนามเลือกตั้ง จึงนำไปสู่การเจรจาควมรวมพรรค และจัดตั้งพันธมิตรทางการเมืองของพรรคขนาดเล็กต่าง ๆ ได้แก่ การควมรวมพรรคชาติพัฒนา และพรรคกล้าเป็นพรรคชาติพัฒนากล้า การจับมือระหว่างพรรคไทยสร้างไทยและพรรคสร้างอนาคตไทย รวมไปถึงเกิดการย้ายพรรคของนักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการย้ายเข้าพรรคมวลใจไทย นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์ว่าการใช้เงินซื้อตัวผู้สมัคร ส.ส. และระบบ "บ้านใหญ่" หรือตระกูลที่มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่นจะกลับมามีบทบาท นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง หลังจากที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยปรับสัดส่วนจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเป็นจำนวน 400 เขต เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าที่มี 350 เขต เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการส่งหนังสือด่วนถึงผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ และ กรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่เตรียมแบ่งเขตเลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย 3 รูปแบบ และในเดือนกุมภาพันธ์ 2566 กกต. ออกประกาศ เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด กำหนดให้คำนวณจำนวนราษฎรเฉลี่ย 165,226 คน ต่อ ส.ส. 1 คน โดยใช้ข้อมูลจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เป็นฐานในการคำนวณ พร้อมทั้งระบุจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่พึงมีในแต่ละพื้นที่ โดยจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร (33 คน) และจังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยที่สุด คือ จำนวน 1 คน ประกอบด้วย ตรด ระนอง สิงห์บุรี และสมุทรสงคราม

ส่วนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงคะแนนเสียงมีดังนี้ (1) ปัจจัยด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร ที่มาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเพราะการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในต่างประเทศนั้นจะมุ่งดูที่นโยบายว่า นโยบายของบุคคลที่ตนเองจะเลือกนั้น สิ่งที่จะได้จากนโยบายนั้นเหมาะสมกับตนเองหรือไม่ ถ้านโยบายของบุคคลนั้นตนเองได้สิ่งตอบแทนก็จะตัดสินใจเลือกบุคคลนั้น (2) ปัจจัยด้านการหาเสียงของพรรคการเมือง มีที่มาจากแนวคิดกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง เพราะการรับรู้ข่าวสารการหาเสียง การรณรงค์ และกลยุทธ์ในการหาเสียงจะทำให้ประชาชนทราบถึงตัวผู้สมัครรับการเลือกตั้งและนโยบาย จึงเป็นตัวกำหนด ให้ตัดสินใจเลือกบุคคลนั้น (3) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง ต้องเป็นพรรคที่มีนโยบายที่ดีต่อประชาชน บุคลากรในพรรคล้วนมีคุณภาพ เป็นพรรคการเมืองที่ต่อสู้ในแนวทางประชาธิปไตย มีผลงานดีในอดีตที่ผ่านมา เป็นพรรคการเมืองที่ขึ้นขอบหัวหน้าพรรคมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เป็นพรรคการเมืองของคนรุ่นใหม่ เป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ เป็นพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นพรรคที่เคยเป็นรัฐบาลมาก่อน และ (4) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครที่มาจากผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เพราะนโยบายของแต่ละบุคคลจะคล้ายกัน ในการตัดสินใจเลือกผู้รับสมัคร

การเลือกตั้งในประเทศไทยนั้นจะดูที่คุณสมบัติของผู้สมัครเรื่องความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการศึกษา ผลงานที่ผ่านมาแล้วจึงตัดสินใจเลือกบุคคลนั้น

บทสรุป

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชน แต่ในความเป็นจริงประชาชนทุกคนไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมในทางตรงได้ทั้งหมด จึงต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งเป็นวิธีที่ดีที่สุดหรือเลวร้ายที่สุดที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารหรือการปกครองโดยตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกรับเลือกบุคคลผู้มีความคิดเห็นด้านนโยบายและอุดมการณ์คล้ายคลึงกับตนมากที่สุด การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉพาะในบริบทการเมืองไทย ส่วนใหญ่เป็นการเลือกทั่วไป ใช้ระบบการเลือกตั้งที่หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบททางการเมืองในแต่ละยุคและพัฒนาการของระบบการเลือกตั้ง รวมทั้งต้องมีหลักการพื้นฐานสากลในการเลือกตั้ง และการเลือกตั้งที่ผ่านมาของไทย มีปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนเมื่อต้องใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านนโยบายหาเสียง อาทิ การแก้ไขปัญหาการทุจริต การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกร การแก้ไขกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงและสงบสุข (2) ปัจจัยด้านกลยุทธ์และวิธีการหาเสียง เช่น การเปิดเวทีปราศรัย การใช้รถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียง การปรากฏเป็นข่าวตามหนังสือและการใช้สื่อสมัยใหม่ เป็นต้น (3) ปัจจัยด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองมีนโยบายที่ดี พรรคการเมืองขนาดใหญ่ พรรคการเมืองที่มีโอกาสการเป็นรัฐบาลและพรรคการเมืองที่มีผลงานในอดีต และ (4) ปัจจัยด้านตัวบุคคลหรือคุณสมบัติ เช่น ความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริตเชิงประจักษ์ ความเป็นผู้มีการศึกษาสูงและเป็นผู้ที่ประชาชนเข้าถึงและฟังพวาอาศัยได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลและประมวลองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลผลงานวิจัย และสรุปเป็นข้อเสนอแนะใน 3 ส่วน ดังนี้

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. ควรติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะการเมืองเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน
2. ควรแสวงหาช่องทางนำเสนอความต้องการของตนเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งผลักดันเป็นนโยบายพรรคหรือนโยบายหลักของประเทศ
3. ควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน
4. ควรแสวงหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายพรรคการเมือง
5. ควรมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเป็นธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

1. ควรบูรณาการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไปเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ควรออกแบบกิจกรรมในการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้งให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มวัยต่าง ๆ
3. ควรเสนอบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นกว่าเดิมสำหรับบุคคลหรือพรรคการเมืองที่ซื้อเสียงขายสิทธิ
4. ควรสร้างเครือข่ายในระดับหมู่บ้าน ตำบลให้มากขึ้นเพื่อร่วมกันทำงานโดยเฉพาะด้านการจัดการเลือกตั้ง

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1. ควรมีการประเมินความนิยมของประชาชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ
2. ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตำแหน่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งกฎหมายเลือกตั้ง
3. ต้องทำให้เห็นว่าการเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมเป็นหลักการที่จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็ง
4. ก่อนสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องพิจารณา ตรวจสอบตนเองว่าเป็นอย่างไร สังกัดพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์อย่างไร เพื่อการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Baiyam, S. (2002). *Factors influencing people's decision to vote in the election of members of the House of Representatives in Prachuap Khiri Khan Province*. Master's Thesis of Political Science. Kasetsart University. [In Thai]
- Birch, A. H. (2002). *Concepts and theories of modern democracy*. Routledge.
- Chansongpol, T., Rojanadit, S., Chainit, A., Tripaiboon, S., & Buapetch, K. (2023). The decision in the election of members of the house of representatives in the Year 2023. *Journal of the Arts of Management*, 7(3), 1285-1304. [In Thai]
- Chomphoo, A., Phratheppariyattimethi, & Opsin, S. (2023). Factors affecting people's decision to vote the member of the house of representatives in electorate 1 Nakhon Sawan province. *The Journal of Academic Research*, 6(2), 323-334. [In Thai]
- Direkwutthikul, P. (2023). *Problems with election methods and vote calculations. Ingredient allocation form*. Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Freedom House. (2004). *Freedom in the World: The annual survey of political rights and civil liberties*. Freedom House.
- Kaewpradap, P. (2003). *Decision-making in selecting members of the Ban Khai Subdistrict Municipality Council*. (Special Issues Master of Public Administration). Burapha University. [In Thai]
- King Prajadhipok's Institute. (2023). *Simple majority election system*. Retrieved from: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากอย่างง่าย>. [In Thai]
- Kobngen, K., & Piriawattana, W. (2023). The decision to vote for the election of members of the House of Representatives in the 2023 general election. A case study of the population in the Mueang Phrae District area. *MCU Journal of Social Development*, 8(3), 152-161. [In Thai]
- Office of the Election Commission. (2023). *Report on vote counting results for the 2023 MP elections*. Retrieved from <https://ectreport66.ect.go.th/overview> [In Thai]
- Panikabutr, A. (2005). *Rights and freedoms of citizens in Thai governance according to the People's Constitution*. VG Printing. [In Thai]
- Phiphatsuriya, N. (2024). Factors affecting decision making in the 2023 election for members of the House of Representatives, Electoral District 1, Satun Province. *Journal of Administrative and Social Sciences Review*, 7(1), 203-214. [In Thai]
- Pordkhor, T. (2022). Factors affecting voting for members of the house of representatives district 5 Bangkok, year 2019. *School of Administration Studies Academic Journal*, 5(1), 16-28. [In Thai]

- Phongsri, Y. (2018). *Factors affecting the decision to elect members of the House of Representatives, Pathum Thani Province: Study in the time period of the year 2019*. Master's Thesis of Political Communication.. Krirk University College of Political Communication. [In Thai]
- Riengpakdee, O. (2022). *Factors affecting the decision to elect a member of the house of representatives constituency 1, Mahasarakham province*. Master's Thesis of Public Administration. Maha Sarakham Rajabhat University. [In Thai]
- Royalgazette. (2017). *Constitution of the Kingdom of Thailand 2017*. Retrieved from: <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF> [In Thai]
- Sawasdee, S. N. (2018). Comparative democratic transitions: Derived thoughts on the failures of democratic transition in Thailand. *Social Science Journal*, 48(2), 1-24. [In Thai]
- Serirangsan, T. (2005). *Research project on evaluating the performance of independent organizations according to the constitution*. Suan Dusit Rajabhat University. [In Thai]
- Sihabunlee, C. (2023). Factors in deciding the election of members of the House of Representatives. *Research Review Article*, 30, 1-21. Retrieved from <https://prt.parliament.go.th/server/api/core/bitstreams/0cdb8c6e-8f71-46cf-9b8c-3a8b7624ea3d/content> [In Thai]
- Sonchaeng, P. (2018). *Factors affecting the decision to elect members of the House of Representatives: A case study of the people of Bangkok, year 2019*. Master's Thesis Political Communication, Krirk University. [In Thai]
- Sornsurat, W., & Promvek, K. (2021). *Factors influencing decision-making in electing house representatives among people living in Chaiyaphum province*. Master's Thesis of Political Science. Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Thai PBS. (2023). *Election 2023: "Orange phenomenon." Which generation will choose who?*. Retrieved from <https://www.thaipbs.or.th/news/content/327800> [In Thai]
- Thanaboonyawat, T. (2021). *The rule of law under the Constitution of the Kingdom of Thailand*. Office of the Constitutional Court. [In Thai]
- Thaniwat, C. (2019). *The importance of elections and laws regarding election campaigning in 2019*. Office of the Secretariat of the House of Representatives. [In Thai]
- Thongying, C. (2021). *Legend of the (campaign) tape of Samak and the Thai Prachakorn Party*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=XM4Wg54m0PQ> [In Thai]
- Thurabut, T., & Wittayanan, B. (2018). *The effective factors to election the house of representatives in case study: Non Thai district, Nakhon Ratchasima province*. (Research). Nakhon Ratchasima College, Nakhon Ratchasima. [In Thai]

- Trimas, C. (2002). *A new type of election: Why do Thai people have to go to the polls?*. Sukhum and Son. [In Thai]
- Wongput, K. (1996). *Leadership* (4th ed.). Bank of Thailand. [In Thai]
- Wongsawatkul, E. (2014). *Elections: Indicators of Democracy*. Constitutional College. Office of the Constitutional Court. [In Thai]
- Yeesunyemklin, S., Thungsap, S., Smerjai, D., & Dokchan, P. (2024). The factors affecting decision in voting the house representatives in Thailand. *Journal of Management and Social Sciences Review*, 7(1), 337-348. [In Thai]